

Ulla Tapaninen

Logistiikka ja liikennejärjestelmät

OTATIETO

Kirjan kirjoittamista ja toimitustyötä ovat tukeneet
Kuorma-autoliikenteen Volvo-Säätiö ja Werner Hacklinin säätiö.

Copyright © 2018 Ulla Tapaninen ja Gaudeamus / Otatieto

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Leena Kilpi
Kannen kuva: Volvo Trucks

KL: 69.33, 69.6 • UDK: 658, 656

ISBN 978-951-672-376-4

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2018

Sisällys

13	1	Liikennejärjestelmä	
13	1.1	Liikennejärjestelmän osatekijät	
14	1.2	Liikenne Suomessa	
17	1.3	Viranomaisten rooli liikennejärjestelmässä	
20	1.4	Palveluntarjoajat liikennejärjestelmässä	
21	1.5	Liikennejärjestelmän muutokset	
23	1.6	Liikennepolitiikan päämäärät	
26	2	Logistiikka ja logistiikkayritykset	
26	2.1	Logistiikka	
28	2.2	Kuljetusten tietojärjestelmät	
29	2.3	Logistiikkakustannukset	
31	2.4	Varastointikustannukset	
32	2.5	Kuljetuskustannukset	
34	2.6	Tavaraliikenteen kuljetusmuodot	
37	2.7	Logistiikan palveluntarjoajat	
42	3	Tieliikenne	
42	3.1	Tiekuljetukset	
43	3.2	Suomen tieverkko	
45	3.3	Tiekuljetustoiminta	
47	3.4	Tieliikenteen kehittyminen	
50	4	Rautatieliikenne	
50	4.1	Rautatiekuljetukset	
51	4.2	Suomen rautatieverkko	
52	4.3	Rautateiden henkilöliikenne	
53	4.4	Rautateiden tavaraliikenne	
55	4.5	Rautatieliikenteen kehittyminen	
59	5	Lentoliikenne	
59	5.1	Lentokuljetukset	
61	5.2	Suomen lentoasemaverkosto ja lentoliikenne	
63	5.3	Lentoliikenteen kehittyminen	
67	6	Meriliikenne	
67	6.1	Merikuljetukset	
68	6.2	Merikuljetustoiminta	
70	6.3	Suomen meriliikenne	

72	6.4	Meriliikenteen kehittyminen
73	6.5	Satamat ja satamatoiminta
79	7	Kuljetukset
79	7.1	Intermodaalikuljetukset
80	7.2	Suuryksiköt
82	7.3	Varastot ja terminaalit
83	7.4	Logistiikkakeskukset
87	8	Kaupunkiliikenne
87	8.1	Liikkuminen kaupungissa
89	8.2	Kaupunkien liikkumismuodot
92	8.3	Kaupunkiliikenteen kehittäminen
95	8.4	Kaupunkien ja haja-asutusalueiden matkaketjut
99	9	Citylogistiikka
99	9.1	Citylogistiikan tarve
101	9.2	Citylogistiikan kehittämistoimet
107	10	Älykäs liikennejärjestelmä
107	10.1	Älyliikenne
109	10.2	Älykäs liikenteen ohjaus
111	10.3	Älykäs toimitusketjun ohjaus
113	10.4	Automaattiliikenne
117	10.5	Liikenteen palvelullistuminen
121	11	Kuljetusten yhteiskuntavastuu, ympäristövaikutukset ja käyttövoimat
121	11.1	Yhteiskuntavastuu
122	11.2	Ympäristönäkökulmat
124	11.3	Kasviuonekaasut ja muut päästöt ilmaan
125	11.4	Liikenteen käyttövoimat
129	12	Liikenteen turvallisuus
129	12.1	Liikenneturvallisuus
130	12.2	Lastivahingot
133	12.3	Riskien hallinta
135	12.4	Liikenteen turvallisuusmääräykset ja muut ohjauskeinot
137	12.5	Vaaralliset aineet
139	13	Julkiset liikenneinvestoinnit
139	13.1	Liikennehankkeiden arviointi
143	13.2	Liikenneinvestointien kustannustekijät
146	13.3	Liikenneinvestointien laskentamenetelmiä
147	13.4	Liikenneinvestointien laajemmat taloudelliset vaikutukset
151	13.5	Ympäristövaikutusten arviointi

156	14 Euroopan unioni
156	14.1 Euroopan unionin liikennepoliittika
157	14.2 Valkoinen kirja
159	14.3 TEN-T-verkko
162	15 Liikennejärjestelmän kehittäminen
162	15.1 Liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteet
163	15.2 Liikennejärjestelmän kokonaisuuden kehittäminen
166	15.3 Älyliikenteen vallankumous
168	Lähteet
172	Kirjoittaja

Esimerkit

<i>Suomen satamien lukumäärä, 24</i>
<i>Kuljetusvastuu ja sopimukset, 39</i>
<i>Huolintayrityksen palvelut, 40</i>
<i>Letka-ajo, 48</i>
<i>Junalauttaliikenne, 57</i>
<i>Miehittämättömät ilma-alukset, 64</i>
<i>Nopeat junat ja lentokoneet, 65</i>
<i>Helsingin sataman vaikuttavuus, 75</i>
<i>Huoltovarmuus, 77</i>
<i>Göteborgin kuivasatamaliikenne, 84</i>
<i>Kävely-ympäristön vaikutus kauppojen houkuttelevuuteen, 96</i>
<i>Helsingin liikkumisen kehittämisohjelma, 97</i>
<i>Automaattiset kuljetusvaunut, 104</i>
<i>Kaupunkien yhteislatauskeskukset, 105</i>
<i>Vihreä Göteborg, 105</i>
<i>Meriliikenteen seuranta, 118</i>
<i>MaaS, 119</i>
<i>FinEstSmartMobility, 120</i>
<i>Ympäristöystävällinen laiva, 127</i>
<i>Estonia ja läheltä piti -tilanteet, 138</i>
<i>Lahden moottoritien ja oikoradan arviointi, 152</i>
<i>Megaprojektit epäonnistuvat usein, 153</i>
<i>Rail Baltica, 160</i>